

OBČANSKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení ve vyučovacím

Vzdělávací oblast předmětu

- postupné formování a rozvíjení občanského profilu žáků
- orientace ve významných okolnostech společenského života
- utváření vztahů žáků ke skutečnosti
- formování vnitřních postojů žáků k důležitým oblastem lidského života
- formování vědomí odpovědnosti za vlastní život
- vedení k sebepoznávání

Časová dotace

- 8., 9. ročník
- 1 vyučovací hodina týdně

Místo realizace

- třídy
- učebna PC
- veřejná prostranství mimo školu

Průřezová témata

- OSV (sociální rozvoj, osobnostní rozvoj)
- VDO (občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování)
- EGS (Evropa a svět nás zajímá, objevujeme Evropu a s jsme Evropané)
- MKV (kulturní difference, lidské vztahy, etnický původ, princip sociálního smíru a solidarity)
- EV (lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí)
- MDV (tvorba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu)

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Vyučující využije všech forem a metod práce k tomu, aby žák dosáhl požadovaných kompetencí.

Formy a metody realizace

- vyučovací hodina - skupinové vyučování, diskuse, výklad, reprodukce textu, samostatná práce, soutěže, testy, dramatizace, projekty, PC, video
- beseda
- distanční výuka, on-line výuka (v době pandemie COVID)

Kompetence

Kompetence k učení

- žáci vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků nalézají souvislosti
- žáci získané poznatky hodnotí, třídí a vyvozují z nich závěry

Postup:

- vedení žáků k ověřování výsledků
- poskytování metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům žáci
- zadávání úkolů způsobem, který umožňuje volbu různých postupů

Kompetence k řešení problémů

- žáci tvořivě přistupují k řešení problému, umí vyhledat vhodné informace, pracovat s nimi a umí nalézt řešení
- žáci umí kriticky myslet a jsou schopni hájit svá rozhodnutí

Postup:

- kladení otevřených otázek
- volný přístup k pomůckám

Kompetence komunikativní

- žáci formulují a vyjadřují své myšlenky a názory souvisle a kultivovaně
- žáci umí naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují
- žáci komunikují na odpovídající úrovni
- žáci umí využívat ke komunikaci vhodné technologie

Postup:

- zájem o náměty, názory, zkušenosti žáků
- vedení žáků k výstižnému, souvislému a kultivovanému projevu, podněcování žáků, k argumentaci
- vytváření příležitostí pro komunikaci mezi žáky

Kompetence sociální a personální

- žáci umí spolupracovat v týmu, vzájemně si naslouchají a pomáhají
- žáci upevňují dobré mezilidské vztahy
- žáci umí hodnotit svoji práci i práci ostatních

Postup:

- hodnocení žáků způsobem, který jim umožňuje vnímat vlastní pokrok
- vedení žáků k tomu, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti

Kompetence občanské

- žáci znají legislativu a obecné morální zákony a dodržují je
- žáci respektují názory ostatních
- žáci si formují volní a charakterové rysy
- žáci se zodpovědně rozhodují podle dané situace

Postup:

- vyžadování pravidel slušného chování
- vedení žáků k prezentaci jejich myšlenek a názorů

Kompetence pracovní

- žáci jsou vedeni k efektivitě při organizování vlastní práce

Postup:

- dodávání sebedůvěry
- napomáhání podle potřeby při cestě ke správnému řešení
- vedení ke správnému způsobu používání techniky a vybavení

Kompetence digitální

- učitel klade důraz na vytváření společenských pravidel chování ve třídě včetně pravidel při práci s technologiemi a dbá na jejich dodržování
- žáci jsou vedeni k dodržování pravidel chování při interakci v digitálním prostředí k ochraně osobních údajů a uvědomění si, které údaje je vhodné a naopak nevhodné o sobě zveřejňovat a proč
- žáci jsou vedeni k respektování autorských práv při využívání obrázků, videí a informací
- žáci jsou vedeni ke zdravému používání technologií, k uvědomění si zdravotních rizik při jejich dlouhodobém používání a jejich předcházení
- učitel motivuje žáky ke zkoumání přírody s využitím on-line aplikací a ke vhodnému využívání digitálních map a navigací
- učitel dává žákům prostor k plánování a realizaci pozorování a pokusů s účelným využitím digitálních technologií

Občanská výchova

8. ročník

časová dotace: 1 hodina týdně

<i>učivo</i>	<i>výstupy</i>	<i>poznámky</i>
Naše škola - život ve škole - školní řád: práva a povinnosti žáků - vzdělání pro život	Žák: - zná pravidla chování a jednání ve škole - vysvětlí, proč je nezbytné vzdělání každého jednotlivce	
	- vyjmenuje zajímavá, památná místa a významné	Volby ve třídě

Domov Obec, obecní samospráva Kraje	rodáky - zná základní informace o své obci, regionu, kraji - uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí a krajů - vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech - uvede příklady, jak výsledky voleb ovlivňují každodenní život občanů	
Stát, vznik státu Vlast a vlastenectví Státní symboly ČR Národnost Státní občanství	- na příkladech vyloží pojem vlastenectví a odliší projevy vlastenectví od projevů nacionalismu - zná a vysvětlí význam symbolů našeho státu a uvede příležitosti, při kterých se používají - zná významné státní svátky a významné dny	

Typy státu Státy: - podle formy vlády - podle způsobu vlády podle správního uspořádání Stát a státoprávní uspořádání Ústava ČR Pravidla občanského soužití	- rozlišuje nejčastější typy a formy států, porovná jejich znaky, rozliší republiku a monarchii, diktaturu a demokracii - vysvětlí výhody demokratického řízení státu pro každodenní život občana - uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě státu - stručně charakterizuje složky státní moci - vyjmenuje znaky státu - objasní smysl voleb v dem. státě a vysvětlí, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat život občanů - ví, co osahuje Ústava ČR - charakterizuje složky státní moci	
---	--	--

	- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR, jejich orgánů a institucí	
Historické tradice – naši slavní předkové Kultura a umění Společenská a kulturní zařízení	- rozumí pojmům národ a národní hrdost, vysvětlí je - orientuje se v historických meznících dějin - určí zajímavá a památná místa ČR - uvede příklady našich významných osobností a jejich díla - zhodnotí nabídku kulturních institucí, vybírá akce, které ho zajímají	
Česká republika – stát, ve kterém žijí Demokratický stát Národnostní menšiny, rasová nesnášenlivost Demokracie Demokratické volby v ČR Politické strany Občan	- vysvětlí demokratický způsob řízení státu - respektuje kulturní zvláštnosti, odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí - zaujímá tolerantní postoje k menšinám - rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické chování lidí, zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu - prohloubí si poznatky o smyslu voleb v dem. státě - uvědomí si, jak rozložení sil na politické scéně ovlivňuje chod státu	
Člověk – tvor společenský Základní lidská práva Listina základních práv a svobod v ČR Porušování lidských práv	- vysvětlí, proč je výhodné spolupracovat - spolupracuje ve skup. a přebírá odpovědnost - učí se být odpovědný vůči sobě a jiným - umí vyjmenovat základní lidská práva, práva dítěte	

9. ročník

časová dotace: 1 hodina týdně

Osobnost člověka - podobnosti a odlišnosti lidí	- seznámí s pojmem osobnost - zhodnotí, k čemu je dobré reálnější poznání sebe a	
---	---	--

- vnitřní svět člověka - osobní rozvoj Komunikace Vůle, volní jednání Volba povolání Pracovní právo - práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele pracovní smlouva	druhých lidí - respektuje odlišné názory, chování, myšlení, je tolerantní - seznámí se s pojmy charakter, svědomí, egoismus - získává základní představu o emocích a návod k vlastnímu sebepoznání - poznává druhy komunikace, uvědomí si význam vůle - na základě představy o budoucím povolání je schopen zvolit další studium - seznámí se s právy a povinnostmi zaměstnance a zaměstnavatele - umí sepsat pracovní smlouvu	
Národní hospodářství - struktura NH - ukazatelé NH Hospodářská politika státu Státní rozpočet Cenová gramotnost: - trh - cena - inflace - daně	- umí vysvětlit nezbytnost lidské spolupráce - ujasní si, co je to ekonomika - chápe, na jakých principech funguje tržní hospodářství - umí vysvětlit, co znamená státní rozpočet - rozlišuje a porovnává úlohu výroby, obchodu a služeb - vyjasní si podstatu podnikání - na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu - rozumí a vysvětlí pojem inflace - chápe význam daňového systému jako nejvýznamnějšího veřej. příjmu - uvede příklady dávek a příspěvků	
Člověk v procesu globalizace	- uvede některé globální problémy současnosti - odpovědnost člověka za osud Země - umí vysvětlit pojem globalizace - objasní souvislosti globálních a lokálních problémů lidstva	
Evropská integrace Jednotící prvky evropské civilizace EU	- popíše význam začlenění ČR do EU a dopad na život lidí a ekonomiku - uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování - zjistí, kolik zemí je v současné době členy EU	

Právní řád České republiky Právo a etika /morálka/ Právní vztahy a normy Právní řád Právní odpovědi Orgány právní ochrany Druhy provinění Kriminalita	- umí vysvětlit pojem morálky - seznámí se s významem a funkcí právního řádu, s orgány právní ochrany a soustavou soudů - seznámí se s právem v každodenním životě - rozpozná význam právních vztahů a závazků z nich vyplývajících - získá základní informace o styku s úřady - rozpozná protiprávní jednání - umí určit význam a funkce právního řádu - uvede příklady činnosti orgánů právní ochrany občanů - orientuje se ve významných právních dokumentech - uvede příklady základních práv a svobod každého člověka - posoudí význam ochrany lidských práv a svobod, v případě potřeby dokáže přiměřeně uplatňovat svá práva - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují - rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin - uvede příklady postihů – pokuta, odnětí svobody - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	
Finanční gramotnost Vlastnictví a majetek Peníze Rozpočtová gramotnost	- seznámí se s pojmem finanční gramotnost a jejími složkami - rozlišuje formy vlastnictví a jejich ochranu - ujasní si formy placení	
Finanční gramotnost - banky - bankovní účet - internetové bankovníctví - bezhotovostní placení - platební karta - banka jako správce peněz	- vysvětlí, jakou funkci plní banky - vysvětlí, jaké služby banky občanům nabízejí - rozliší karty debetní, kreditní - uvede příklady placení platební kartou - popíše, jak funguje internetové bankovníctví	

Peněžní gramotnost - spoření - půjčky, úvěry - pojištění - úrokové sazby Právní gramotnost - exekuce - insolvence	- seznámí se s nabídkou finančních produktů - umí vysvětlit, k čemu slouží jednotlivé produkty - ví, jak se zachovat při zadlužení a neschopnosti splácet půjčku, úvěr	- na co si dát pozor při uzavírání smluv - jak řešit neschopnost splácet půjčku, úvěr
---	--	--